

[Blodkärl](#)

Vaskulit är en grupp sjukdomar som innebär att blodkärl är inflammerade. Symtomen varierar beroende på vilka blodkärl som är inflammerade. Behandlingen går ut på att dämpa inflammation och hindra den från att komma tillbaka.

Det finns flera olika former av vaskulit. Den vanligaste formen av vaskulit hos barn är Henoch-Schönleins purpura. Du kan läsa mer om sjukdomen längre ner i texten. Den vanligaste formen av vaskulit hos vuxna är [temporalisarterit](#).

Vaskuliter är en grupp sjukdomar. De innebär alla att du har en inflammation i något eller några av kroppens [blodkärl](#). Inflammationen kan finnas i både stora och små blodkärl och i kroppens alla delar. Vaskulit kan göra att dina organ skadas allvarligt.

Det är inte klart vad vaskulit beror på.

Läs mer: [Infektion och inflammation?](#)

Symtomen på vaskulit kan komma snabbt men kan också utvecklas över tid.

Dessa symtom är vanliga vid vaskulit:

- huvudvärk
- trötthet
- feber
- du går ner i vikt, utan tydlig orsak.

Du kan också få andra symtom. Vilka symtom du får beror på i vilket eller i vilka organ som inflammationen finns. Inflammationen kan också finnas i nervsystem.

Ögonen kan bli röda och göra ont. Du kan också få försämrad syn och till och med blindhet om inflammationen finns i ögats blodkärl.

Din hörsel kan förändras och du kan få nedsatt hörsel.

Vissa typer av vaskulit kan göra att du får inflammation i kroppens leder, till exempel i knä-och fotleder. Då kan leden eller lederna bli svullna och ömma. De kan också kännas varma.

Din andning kan påverkas om blodkärlen i lungorna är påverkade. Du kan bli andfådd, få hosta och kan till och med

hosta blod. Dina bihålor, din näsa och dina stämband kan också påverkas. Du kan också få astma.

Vaskulit i mag-tarmkanalen kan göra att du får ont i magen efter att du har ätit. Du kan också få blod i avföringen.

Vid vaskulit i huden kan du få små blödningar under huden. Det ser ut som små röda prickar på huden. Du kan också få sår med skorpor som står upp från huden. Detta är ett vanligt symtom vid vaskulit som orsakas av vissa läkemedel.

Njurarnas funktion påverkas om inflammation finns i blodkärl i njurarna. Då kan du få symtom på njursvikt samt blod i urinen. Det är också vanligt att blodtrycket ökar vid vaskulit i njurarna.

Man kan få vaskulit i blodkärl till nerverna. Då förlorar man styrka och funktion i till exempel en hand eller fot.

Vaskulit i hjärtats blodkärl brukar ge symtom som bröstsmärta och andfåddhet.

Kontakta en [vårdcentral](#) om du tror att du har vaskulit. Många mottagningar kan du kontakta genom att [logga in](#).

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha [sjukvårdsrådgivning](#). Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

För att läkaren ska kunna ställa diagnosen vaskulit behöver hen göra en [kroppsundersökning](#). Du får berätta om dina besvär och behöver också lämna [blodprov](#). Blodprovet kan visa om du har inflammation i blodet. Blodprovet visar också hur dina njurar fungerar och om du har antikroppar. Du kan också få lämna ett [urinprov](#).

Du kan också få lämna ett [vävnadsprov](#) från den del av kroppen där du har besvär. Vävnadsprov kallas också för biopsi

En del kan behöva undersökas med röntgen. Det är också vanligt med [datortomografi](#) av lungorna eller magen. Beroende på dina symtom så kan även andra organ undersökas.

Du som har symtom från lungorna kan få göra ett [lungfunktionstest](#), så kallad spirometri.

Ibland mäts också nervledningshastigheten. Det görs om läkaren misstänker att du har problem med nerverna.

Beroende på dina symtom kan du få en remiss till en specialistläkare. Det kan till exempel vara en hudläkare om du har besvär från huden eller en reumatolog om du har mer omfattande symptom.

Det är vanligt att ha sökt vård vid flera tillfällen utan att ha blivit bra, när man får diagnosen vaskulit.

Vilken behandling du får beror på dina symtom, vilken typ av vaskulit som du har och hur allvarlig den är.

Behandlingen kan ofta delas in i två delar:

- när du har besvär
- när du inte har besvär.

Målet med behandlingen när du har besvär är att besvären ska försvinna. Då försvinner många av symtomen som beror på inflammation.

I början av behandlingen behöver en del vård på sjukhus och få läkemedel direkt i blodet, detta beror på svårighetsgrad av sjukdomen. I behandlingen ingår ofta kortison, immunhämmande läkemedel och cytostatiska, även kallat cellgifter. Det är en lägre dos cellgifter än vid cancerbehandling.

Du kan behöva täta kontroller och lämna blodprover ofta, även om du inte behöver vård på sjukhus.

Du kan behöva vara sjukskriven.

När du inte har besvär är målet med behandlingen att du inte ska ha besvär. Du har ofta inte några symtom men det innebär oftast inte att du är frisk från sjukdomen.

Du kan behöva behandling för de skador som vaskuliten har orsakat. Det kan till exempel vara dialys om sjukdomen har lett till en svår njurskada.

Många kan leva ett bra liv med vaskulit. Ibland kan sjukdomen läka ut. I början av sjukdomen är det vanligt med täta läkarbesök och behandlingar.

Den immundämpande behandlingen kan ha biverkningar, till exempel har du en högre risk att få infektioner. Dessa kan behöva behandlas med antibiotika, ibland med inläggning på sjukhuset.

När du inte längre har besvär av sjukdomen får du gå på kontroller hos en läkare och lämna blodprov. Det är för att snabbt upptäcka om sjukdomen kommer tillbaka.

Det är vanligt att besvären kommer tillbaka. Du behöver vara uppmärksam på om du får symtom som kan tyda på det. Det kan vara liknande symptom som du hade när du blev sjuk första gången. Det är också vanligt med feber och trötthet.

Du kan behöva få en annan behandling om du blir gravid. Prata med din läkare om du planerar för en graviditet.

Henoch-Schönleins purpura heter en vaskulit som är vanligast hos barn i åldern fyra till tio år men förekommer även hos ungdomar och vuxna. Sjukdomen förkortas ofta till HSP.

Vid HSP har barnet en inflammation i små blodkärl i hud och inre kroppsorgan.

Det börjar ofta i samband med en vanlig förkylning. Några veckor efter förkylningen får barnet feber och känner sig sjuk. Barnet får sedan utslag som kallas purpura och består av små upphöjda blåmärken. Svullnad och värk i leder är vanligt. Barnet kan också få ont i magen och kräkas blod. Njurarna kan bli påverkade och det kan leda till att hen får blod i urinen.

Oftast behövs inte någon behandling utöver [smärtstillande läkemedel](#) vid behov. Ibland kan man behöva kortison eller cellhämmande medel.

Det är vanligt att få HSP igen under de närmaste månaderna. Men när flera år har gått är det liten risk få tillbaka det. HSP brukar inte lämna några bestående skador.

Du kan [söka vård på vilken vårdcentral eller öppen specialistmottagning](#) du vill i hela landet. Ibland krävs det [remiss](#) till den öppna specialiserade vården.

Du ska få vara delaktig i din vård. För att kunna vara det behöver du [förstå informationen](#) som du får av vårdpersonalen. Ställ frågor om det behövs. Du ska till exempel få information om behandlingsalternativ och [hur länge du kan behöva vänta på vård](#).

Även [barn ska få vara delaktiga i sin vård](#). Det finns ingen åldersgräns för detta. Barnets möjlighet att ha inflytande över vården beror på hans ålder och mognad.

För att kunna vara aktiva i vården och ta beslut är det viktigt att barnet och du som vuxen [förstår den information ni får av vårdpersonalen](#).

Du har möjlighet att [få hjälp av en tolk om du inte pratar svenska](#). Du har också [möjlighet att få hjälp av en tolk om du till exempel har en hörselnedsättning](#).

Du som behöver [hjälpmedel](#) ska få information om vad som finns. Du ska också få veta hur du ska göra för att få ett hjälpmedel.

När du har fått information om vilka alternativ och möjligheter till vård du har kan du ge ditt samtycke eller på något annat sätt uttrycka ett ja. Det gäller även [dig som är under 18 år](#).

Du kan [välja att inte ge ditt samtycke till den vård som du erbjuds](#). Du får också när som helst ta tillbaka ditt samtycke.

Du kan få en [ny medicinsk bedömning](#) av en annan läkare, om du har en livshotande eller särskilt allvarlig sjukdom. Att få en annan läkares bedömning kan hjälpa dig om du exempelvis är osäker på vilken vård eller behandling som är bäst för dig.

Du kan få en [fast vårdkontakt](#) om du har kontakt med många olika personer inom vården. En fast vårdkontakt är en person som bland annat hjälper till med att samordna din vård.

Senast uppdaterad:

2024-04-25

Redaktör:

Jenny Andersson, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Mats Dehlin, läkare, specialist på reumatiska sjukdomar, Reumatologen, Sahlgrenska universitetssjukhuset, Göteborg

Du kan få en inflammation i pulsådern i tinningen. Ibland kan även ådern som går till ögat påverkas. Du blir helt bra igen om du snabbt får behandling med läkemedel.

Blodet transporterar syre, hormoner, näringsämnen, avfallsprodukter, salter och värme. Blodet består av olika typer av blodkroppar och en vätska som kallas blodplasma. En vuxen persons kropp innehåller ungefär fem liter blod.

Hjärtat pumpar blod genom kroppens blodkärl. Blodet pumpas ut till kroppens olika organ och vävnader och sedan tillbaka till hjärtat igen. Det kallas blodomloppet.

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.

I

I

I

[Behandling av personuppgifter](#)

[Hantering av kakor](#)

[Inställningar för kakor](#)

1177 – en tjänst från [Inera](#).